

Naschrift

Gerard de Vries

Sollten diese Dinge sich als wahr erweisen, so werde ich mich nicht schämen, der letzte zu sein, der sie glaubt. Was ich davon gesehen habe, war nicht geeignet, mich gläubiger zu machen.

Ernst Mach (1883).

De problemen van "wetenschap en samenleving" worden door Koningsveld naar mijn mening onjuist gesteld. Hij maakt een on-eigenlijk gebruik van zijn middelen. Koningsveld bespreekt in zijn boek allerlei wetenschapsfilosofische theorieën, echter zonder zich daarbij af te vragen op welke problemen deze ook al weer een antwoord vormden. Zo ontgaat het hem dat *zijn* vragen niet samenvallen met die van de in zijn boek besproken wetenschapsfilosofen. *Zijn* problemen - die van "wetenschap en samenleving" - worden door Koningsveld niet geanalyseerd. Want dat zou naast een *specifiek voor deze vraagstelling ontworpen reconstructie van wetenschap* een onderzoek naar het feitelijk maatschappelijk functioneren van wetenschap vereisen, en een theorie van de samenleving, en deze zijn in zijn boek, noch in zijn reactie op mijn recensie, zelfs ook maar *in statu nascendi* te vinden. Koningsvelds bijdrage bestond uit zijn pleidooi voor een "alternatieve wetenschap", een oproep aan mensen van goede wil, en niet uit een analyse van de problemen. En hoewel hij nu vaststelt dat de problemen niet door een verandering in de manier van denken worden opgelost, zet hij toch weer alles op die ene kaart.

Met zijn pleidooi voor "alternatieve wetenschap" spant Koningsveld het paard achter de wagen. Denkend aan vraagstukken van oorlog en vrede - waarmee ik meer ervaring heb, dan met die van honger - lijkt mij het centrale probleem van de in dat domein ontwikkelde wetenschappelijke kennis (de bewapeningswedloop betreffend, bijvoorbeeld) niet te zijn dat deze "slechts partieel rationeel" is, maar dat zij niet wordt gebruikt (om opportunistische redenen; omdat er gevestigde belangen door bedreigd worden; etc.). Het verlagen van methodologische standaarden, waarop "alternatieve wetenschap" zoals Koningsveld die voorstelt *de facto* zou neerkomen, zou met zich meebrengen dat zulke kennis maatschappelijk nog ineffectiever wordt, dan zij nu reeds is.

Het antwoord op onredelijkheid in de politiek is niet te vinden in het - al dan niet "zoekend" - in de wetenschap toelaten van irrationaliteit.